

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

Кафедра кримінології та кримінально-виконавчого права

Узгоджено:

Проректор з наукової роботи

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Гетьман А.П. _____

**СИЛЛАБУС
навчальної дисципліни**

**«ЮВЕНАЛЬНА ЮСТИЦІЯ – ШЛЯХ ДО МІНІМІЗАЦІЇ
ЗЛОЧИННОСТІ**

ТА ВІКТИМІЗАЦІЇ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ»

(вибіркова)

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий) рівень

Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

2020-2021 рік

Силлабус навчальної дисципліни «ЮВЕНАЛЬНА ЮСТИЦІЯ – ШЛЯХ ДО МІНІМІЗАЦІЇ ЗЛОЧИННОСТІ ТА ВІКТИМІЗАЦІЇ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ»: галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право», освітньо-кваліфікаційний рівень третій (доктор філософії).

Розробник:

Шостко О.Ю. професор кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права, д.ю.н., професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Протокол № ____ від “ ____ ” червня 2020 року

Завідувач кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого права _____ **Б.М.Головкін**
“ ____ ” _____ 2020 року

Зміст

1. Вступ.....	4
2. Анотація програми та основні модулі навчальної дисципліни.....	11
3. Вимоги викладача.....	14
4. Самостійна робота. Контрольні заходи результатів навчання.....	14
5. Показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень студентів.....	16
6. Інформаційне забезпечення самостійної роботи студентів.....	16

Вступ

Дані про викладачів, які викладають цей курс:

Шостко Олена Юріївна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

+ 3 8-057-704-92-62

o.yu.shostko@nlu.edu.ua

1. 1.1. Цілі та завдання навчальної дисципліни.

Ціль навчальної дисципліни «Ювенальна юстиція – шлях до мінімізації злочинності та віктимізації дітей в Україні» - надання аспірантам комплексних теоретичних знань щодо місця і ролі ювенальної юстиції в системі забезпечення прав дітей, що є у конфлікті з законом або опинились у складній життєвій ситуації в Україні, з урахуванням кращих світових практик.

Дисципліна орієнтована на поглиблення знань здобувачів освіти щодо комплексної характеристики правового статусу дитини з огляду на універсальні і регіональні міжнародно-правові акти у сфері правосуддя для неповнолітніх, історичну еволюцію та особливості становлення системи ювенальної юстиції у світі і в Україні, правові та організаційні засади ювенальної юстиції в Україні, формування критичної оцінки сучасного стану цього інституту. Розглядаються основні наукові погляди, концепції щодо функцій та завдань ювенальної юстиції. З цією метою у зіставному аспекті подається інформація про наявні точки зору, конкретні приклади щодо найкращих форм забезпечення інтересів дітей, які перебувають у групі ризику чи в конфлікті із законом. Досліджуються зарубіжні моделі ювенальної юстиції, соціологічні, біологічні, психологічні теорії причин злочинності неповнолітніх, на основі яких розробляються і впроваджуються запобіжні (профілактичні) програми. Аналізуються проблемні питання впровадження ювенальних судів в Україні.

Для досягнення поставленої мети передбачається вирішення наступних **завдань**:

– отримання поглиблених знань щодо історичних витоків формування доктрини ювенальної права і ювенальної юстиції;

- деталізоване вивчення теоретичних та нормативних визначень основних категорій дисципліни у міжнародному, зарубіжному, національному законодавстві; отримання знань щодо основних проблем, які існують в теорії та практиці впровадження відновного правосуддя в Україні;

- глибоке розуміння видів детермінант, що діють на мікро – макро рівні і обумовлюють делінквентну поведінку дітей, а також їх підвищену віктимність та їх врахування при розробці і впровадженні програм запобігання злочинам з

боку неповнолітніх;

- формування навичок визначення проблемних питань у діяльності органів і служб у справах дітей в Україні і надання власних пропозицій щодо удосконалення роботи цих суб'єктів;

- формування навичок поглибленого доктринального аналізу у зіставному аспекті кримінального, кримінально-процесуального ювенального законодавства, сучасних положень ювенальної віктимології.

2. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми:

а) навчальна дисципліна «Ювенальна юстиція – шлях до мінімізації злочинності та віктимізації дітей в Україні» належить до циклу кримінально-правових дисциплін;

б) при вивченні вказаної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін як порівняльне правознавство, конституційне та міжнародне право, кримінальне право, кримінальний процес, цивільний процес, кримінологія, віктимологія, юридична психологія.

в) основні положення навчальної дисципліни «Ювенальна юстиція – шлях до мінімізації злочинності та віктимізації дітей в Україні» мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін – «Кримінологія», «Віктимологія», «Запобігання злочинності», «Пробація».

Опис навчальної дисципліни:

- кількість кредитів ЕКТС - 7,0;

- загальна кількість годин - 210;

- термін викладання – один семестр.

Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти

Предметні компетентності здобувача вищої освіти, сформованих в результаті освоєння навчальної дисципліни:

ПК – 1. Знання та розуміння історичної еволюції та доктринальних підходів становлення системи ювенальної юстиції у світі і в Україні;

ПК – 2. Знання та розуміння комплексної характеристики правового статусу дитини з огляду на універсальні і регіональні міжнародно-правові акти у сфері правосуддя для неповнолітніх;

ПК – 3. концептуальні і системні знання понятійного апарату дисципліни, зокрема, й англійською мовою;

ПК – 4. Розуміння чинників (детермінант) поширення злочинності неповнолітніх на мікро-макро рівні;

ПК – 5. Здатність здійснювати доктринальний аналіз положень чинного

ювенального законодавства та виявляти проблемні та суперечливі положення;

ПК – 6. Знати основні механізми захисту дітей, що є в конфлікті з законом, згідно міжнародних стандартів;

ПК – 7. розуміння сучасних проблем, пов'язаних із провадженням системи ювенальної юстиції в Україні і забезпеченням інтересів неповнолітніх, які вчинили кримінальне правопорушення або стали жертвами злочинів;

ПК – 8. знання особливостей функціонування системи ювенальної юстиції в США та інших зарубіжних країн;

ПК – 9. Знати та розуміти основні напрями діяльності органів і служб у справах дітей в Україні;

ПК – 10. Знати та розуміти зміст кримінального, кримінально-процесуального ювенального законодавства, сучасних положень ювенальної віктимології;

ПК – 11. Знати кращі світові практики та найбільш ефективні моделі програм медіації у кримінальних справах;

ПК – 12. знання методології наукових досліджень при вивченні системи ювенальної юстиції;

ПК – 13. Здатність до критичного аналізу та оцінки сучасного стану системи відновного правосуддя для неповнолітніх

ПК – 14. Знання та розуміння повноважень суб'єктів системи ювенальної юстиції (державних, недержавних);

ПК – 15. Знання та розуміння, в чому полягає науковий пошук та мета дослідження ювенальної юстиції та її переваг для поводження з неповнолітніми, що є у конфлікті із законом або опинились у складній життєвій ситуації;

ПК – 16. Вміння застосовувати наукові принципи в правозастосовній діяльності;

ПК – 17. Здатність генерувати нові ідеї і робити науковий внесок дослідження ефективності ювенальної юстиції, критично осмислювати отриману інформацію і знання та формулювати особисту думку, аргументувати її та доказово представляти.

ПК – 18 Здатність до розв'язання комплексних проблем реалізації пілотного проекту «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення» в Україні;

ПК- 19. Здатність застосовувати загальнонаукові та спеціальні методи в наукових дослідженнях;

ПК - 20. Здатність моделювати різні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати їх правові наслідки;

ПК - 21. Здатність до виявлення, аналізу спільних детермінант, що обумовлюють злочини неповнолітніх, а також віктимізацію дітей;

ПК - 22. Здатність розробляти проекти рішень та інших документів, надавати експертні висновки стосовно доцільності впровадження програм третинної профілактики (профілактики повторної злочинності), сприяння жертвам злочинів, .

ПК - 23. Здатність здійснювати педагогічну діяльність з навчальних дисциплін Кримінологія, Віктимологія;

ПК - 24. Здатність до презентації результатів наукових досліджень щодо доктринальних положень ювенальної юстиції.

В результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати наступні результати навчання:

РНС – 1. Демонструвати знання та розуміння історичних витоків та генези уявлень щодо створення і функціонування системи ювенальної юстиції;

РНС – 2. Демонструвати знання та розуміння комплексної характеристики правового статусу дитини з огляду на універсальні і регіональні міжнародно-правові акти у сфері правосуддя для неповнолітніх;

РНС - 3. Демонструвати концептуальні і системні знання понятійного апарату дисципліни, зокрема, й англійською мовою;

РНС – 4. Демонструвати розуміння чинників (детермінант) поширення злочинності неповнолітніх на мікро-макро рівні;

РНС – 5. Демонструвати навички доктринального аналізу положень чинного ювенального законодавства та виявляти проблемні та суперечливі положення;

РНС - 6. Демонструвати знання основних механізмів захисту дітей, що є в конфлікті з законом, згідно міжнародних стандартів;

РНС – 7. Демонструвати розуміння сучасних проблем, пов'язаних із провадженням системи ювенальної юстиції в Україні і забезпеченням інтересів неповнолітніх, які вчинили кримінальне правопорушення або стали жертвами злочинів;

РНС – 8. Демонструвати знання особливостей функціонування системи ювенальної юстиції в США та інших зарубіжних країн;

РНС – 9. Демонструвати знання та глибоке розуміння основних напрямів діяльності органів і служб у справах дітей в Україні;

РНС – 10. Демонструвати знання змісту кримінального, кримінально-процесуального ювенального законодавства, сучасних положень ювенальної віктимології;

РНС – 11. Демонструвати знання світових практик та найбільш ефективних моделей медіації у кримінальних справах;

РНС – 12. Демонструвати вміння застосовувати методологію наукових досліджень при вивченні системи ювенальної юстиції;

РНС – 13. Демонструвати знання до критичного аналізу та оцінки сучасного стану системи відновного правосуддя для неповнолітніх;

РНС – 14. Демонструвати знання повноважень суб'єктів системи ювенальної юстиції (державних, недержавних);

РНС – 15. Демонструвати навички наукового пошуку практичних

позитивних прикладів переваг ювенальної юстиції для поводження з неповнолітніми, що є у конфлікті із законом або опинились у складній життєвій ситуації;

РНС - 16. Застосовувати знання міжнародно-правових стандартів щодо мети покарання і діяльності з виконання кримінальних покарань та вміння використовувати ці стандарти у наковій та правозастосовній діяльності;

РНС – 17. Демонструвати вміння застосовувати наукові принципи в правозастосовній діяльності;

РНС – 18. Демонструвати здатність генерувати нові ідеї і робити науковий внесок у дослідження ефективності ювенальної юстиції, критично осмислювати отриману інформацію і знання та формулювати особисту думку, аргументувати її та доказово представляти;

РНС – 19. Демонструвати здатність формулювати наукову проблему, визначати шляхи її вирішення та обирати оптимальний науковий інструментарій для цього;

РНС – 20. Демонструвати навички орієнтування у наукових джерелах, вміння користуватися ними та вести науковий пошук.

РНС - 21. Демонструвати навички до виявлення, аналізу спільних детермінант, що обумовлюють злочини неповнолітніх, а також віктимізацію дітей;

РНС- 22. Застосовувати загальнонаукові та спеціальні методи у наукових розвідках та при апробації результатів досліджень.

РНС- 23. Застосовувати комплексні та міждисциплінарні підходи у фундаментальних та прикладних дослідженнях.

РНС- 24. Використовувати різноманітні джерела правової інформації в науково-дослідній та експертній діяльності (наукові публікації, довідники, бази даних тощо).

РНС- 25. Формулювати пропозиції щодо забезпечення високого рівня підготовки проектів законів, інших нормативно-правових актів та актів застосування права.

РНС- 26. Здійснювати діяльність з впровадження результатів науково-дослідних розробок у систему національного законодавства та практику нормотворчих і правозастосовних органів.

РНС - 27. Здійснювати презентацію результатів науково-дослідних розробок з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

РНС- 28. Демонструвати високу педагогічну майстерність, викладати на належному науково-методичному рівні навчальні дисципліни кафедри;

РНС- 29. Демонструвати академічну добросовісність, діяти відповідно до вимог Кодексу академічної етики університету.

2. Анотація програми та основні модулі навчальної дисципліни

2.1. Анотація програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальнотеоретичні проблеми впровадження ювенальної юстиції в Україні

Ювенальна юстиція: зміст та основні категорії. Функції системи ювенальної юстиції. Історія розвитку ювенальної юстиції у світі. Етапи становлення системи ювенальної юстиції в Україні. Універсальні і регіональні міжнародно-правові акти у сфері правосуддя для неповнолітніх. Правові засади ювенальної юстиції в Україні. Організаційна структура ювенальної юстиції в Україні. Основні положення КК України і КПК України щодо поводження з неповнолітніми правопорушниками, потерпілими, свідками. Зарубіжні моделі ювенальної юстиції. Досвід впровадження ювенальної юстиції у зарубіжних країнах. Соціологічні, біологічні, психологічні теорії причин злочинності неповнолітніх та їх врахування при розробці запобіжних (профілактичних) програм. Особливості інституту омбудсмена з захисту прав дитини. Роль громадських організацій в системі ювенальної юстиції. Правовий статус засуджених неповнолітніх.

Модуль 2. Практичні аспекти функціонування ювенальної юстиції в Україні і зарубіжних країнах

Система правосуддя у справах неповнолітніх в Україні.

Проблемні питання впровадження ювенальних судів в Україні. Ювенальне кримінальне право Німеччини. Ювенальна юстиція у США. Відновне правосуддя та його значення для запобігання злочинності і віктимізації дітей. Основні положення ювенальної віктимології. Система органів і служб у справах дітей в Україні: основні функції, практична реалізація. Особливості призначення покарання неповнолітнім правопорушникам. Медіація та її значення у профілактиці злочинів неповнолітніх. Особливості реалізації пілотного проекту «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення» в Україні (2019 р). Органи пробації і їх значення у запобіганні рецидивних злочинів з боку неповнолітніх. Програми третинної профілактики. Програми профорієнтації. Повноваження підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України. Програми сприяння жертвам злочинів. Основні складові запобігання жорстокому поводженню з дітьми. Протидія домашньому насильству. Запобігання боулінгу. Особливості впровадження програм

запобігання рецидивній злочинності неповнолітніх і віктимізації у зарубіжних країнах.

2.2. Основні модулі навчальної дисципліни

Модуль/назва	Кількість кредитів ЄКТС	Всього годин	Аудиторні заняття (контактні)				Самостійна робота аспірантів
			Лекції	Практичні заняття	Семінарські заняття	Інші види занять	
Модуль 1. Загальна характеристика формування доктрини виконання кримінальних покарань		108	10	18			80
Модуль 2. Основні проблеми реалізації доктринальних положень в діяльності з виконання кримінальних покарань		102	10	22			70
Разом	7,0	210	20	40			150

3. Вимоги викладача

При вивченні даної дисципліни до аспірантів висуваються наступні вимоги:

- відвідування навчальних занять;
- ініціативність і прийняття активної участі у дискусії під час вирішення та обговорення теоретико-прикладних питань на заняттях;
- аргументоване формулювання своїх думок з питань, що обговорюються на заняттях;
- своєчасність, якість та самостійність виконання завдань;
- дотримання норм академічної поведінки та етики.

4. Самостійна робота. Контрольні заходи результатів навчання

Контроль знань в рамках навчальної дисципліни здійснюється з урахуванням бально-рейтингової системи.

4.1. Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів:

- семінарські та практичні заняття - 30 балів;
 - виконання завдань СРС – 20 балів;
 - педагогічний контроль (Модуль № 1, Модуль № 2) - 5 балів x 2 = 10 балів;
 - іспит - 40 балів.
- Разом: 100 балів.

Підсумки педагогічного контролю проставляються в відомості за накопичувальним принципом і є підставою допуску до іспиту. Якщо студент набрав протягом семестру за підсумками рубіжного та поточного контролю менше 25 балів з навчальної дисципліни, то він до іспиту не допускається.

4.2. Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	ВИЗНАЧЕННЯ	За національною шкалою	За 100-бальною шкалою, що використовується в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого
A	ВІДМІННО – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня, з кількома помилками	4	80-89
C	ДОБРЕ – у цілому правильна робота, з певною кількістю незначних помилок		75-79
D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70-74
E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії		60-69
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		1-34

4.3. Методи педагогічного контролю

Традиційні методи:

- *методи усного контролю*: індивідуальне опитування, розповідь-пояснення, розв'язання практичних завдань;
- *методи письмового контролю*: розв'язання тестових завдань, контрольні

роботи, есе у рамках запропонованих тем, вирішення кейсів, складання процесуальних документів, узагальнення практики Європейського Суду з прав людини та національної правозастосовної практики.

Інноваційні методи:

- презентації; портфоліо, кейс-вимірювачі.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, рецензування.

5. Показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень студентів.

Формами самостійної роботи та додаткових освітніх досягнень студентів є:

- виконання домашніх завдань;
- доопрацювання матеріалів лекції;
- робота в інформаційних мережах;
- есе за вузькоспеціальною проблематикою;
- створення портфоліо начального курсу та його презентація;
- розробка кейсів;
- підготовка колекцій документів, матеріалів тощо;
- підготовка тематичних презентацій;
- підготовка та публікація наукових статей, тез тощо;
- написання рефератів;
- анотування правових позицій Європейського суду з прав людини;
- переклад рішень Європейського суду з прав людини;
- узагальнення правозастосовної практики;
- вирішення тестів.

6. Інформаційне забезпечення самостійної роботи студентів

Основна література:

Нормативно-правові акти:

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

Кримінально-виконавчий кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 3-4, ст. 21) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text>

Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

Про затвердження Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань. Наказ Міністерства юстиції України від 28.08.2018 № 2823/5 [Електронний ресурс]– Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1010-18#Text>

Огляд судової практики ЄСПП щодо умов тримання в місцях позбавлення волі та поведіння з ув'язненими. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://protocol.ua/ua/oglyad_sudovoi_praktiki_espp_shchodo_umov_trimannya_v_mistsyah_pozbavlennya_voli_ta_povodzhennya_z_uv'язnenimi/

Справа «Бігун проти України» (Заява № 30315/10). [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_d50#Text

Справа «Вінтман проти України» (Заява № 28403/05). [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_a45#Text

Справа "Логвиненко проти України" (Заява N 13448/07). [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_651#Text

Справа «Петухов проти України (№ 2)» (Заява № 41216/13). [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_d98#Text

Справа «Сукачов проти України (Заява № 14057/ 17). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://khp.org/index.php?id=1581010116>

1. Європейські пенітенціарні правила : переглянутий текст Європейських мінімальних стандартних правил поведіння з ув'язненими // Закон і обов'язок. – 2006. – № 32-33. – С. 5-12.

2. Засоби виправлення і ресоціалізації засуджених до позбавлення волі: моногр. / за заг. ред. А. Х. Степанюка. – Х. : Кроссруд, 2011. – 323 с.

3. Кримінально-виконавче право : підручник / Б.М. Головкін, А. Х. Степанюк, О. В. Лисодед та ін. ; за ред. Б. М. Головкіна і А. Х. Степанюка. – 2-ге вид., перероб і допов. - Харків: Право, 2019. – 288 с.

4. Кримінальне право України. Загальна частина : посіб. для підгот. до заліків та іспитів / В. І. Тютюгін, О. Д. Комаров, М. А. Рубашенко ; відп. ред. В. І. Тютюгін. – 3-тє вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2019. – 224 с;

5. Автухов К. А. Механізм оптимального виконання покарання у виді позбавлення волі : наук-практ. посіб. / К. А. Автухов, І. С. Яковець ; за заг. ред. А. Х. Степанюка. – Х. : Права людини, 2013. – 248 с.

6. Пенітенціарна система України: історія та сучасність: Видання до 15-ої річниці утворення центрального органу виконавчої влади з питань виконання покарань / за заг. ред. канд. юр. наук О. В. Лісіцкова. – К.: Державна пенітенціарна служба України, 2013. – 268 с.

7. Романов М. В. Конспект лекцій з кримінально-виконавчого права / М. В. Романов. – Х. : Права людини, 2015. – 256 с.

8. Дотримання прав людини у пенітенціарній системі України / К. А. Автухов, А. П. Гель, М. В. Романов, В. О. Човган, І. С. Яковець; за заг. ред. М. В. Романова. – Харків : Права людини, 2015. – 480 с.

9. Романов М.В. Мета покарання: від ідеологічних міфів до реальності / Журнал східноєвропейського права. Вип. 38, 2017. С. 18-25;

10. Романов М.В. Кризис карательной парадигмы исполнения наказаний / Журнал східноєвропейського права. Вип. 47, 2018. С. 53-59

11. Степанюк А.Х. Втілення міжнародних стандартів у практику діяльності кримінально-виконавчої системи : моногр. / А. Х. Степанюк, І. С. Яковець. – Х. : Кроссруд, 2007. – 184 с.

12. Теоретичні та прикладні проблеми соціальної адаптації осіб, звільнених з місць обмеження або позбавлення волі : моногр. / І. В. Борисов, А. Х. Степанюк, В. С. Батиргареева та ін. ; за заг. ред. В. І. Борисова, А. Х. Степанюка. – К. : Ред. журн. «Право України» : Х. : Право, 2013. – 152 с.

13. Степанюк А.Ф. Сущность исполнения наказаний. Харьков: Фолио, 1998. 256 с.

14. Таволжанський О. В. Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення

волі : моногр. / О. В. Таволжанський; за ред. В. В. Голіни і Л. П. Оніки. – Х. : Право, 2015. – 192 с.

15. Мішель Фуко Наглядати і карати: Народження в'язниці / Пер. с франц. П. Таращук. Київ: Основи, 1998. 392 с.

16. Яковець І. С. Первинна класифікація засуджених до позбавлення волі та їх розподіл в установи виконання покарань : моногр. / І. С. Яковець. – Х. : Кроссроуд, 2006. – 208 с.

17. Яковець І. С. Умовно-дострокове звільнення та заміна невідбутої частини покарання більш м'яким / І. С. Яковець. – М. : PRI, 2012. – 212 с.

18. Яковець І. С. Теоретичні та прикладні засади оптимізації процесу виконання кримінальних покарань : моногр. / І. С. Яковець. – Х. : Право, 2013. – 392 с.

19. Яковець І. С. Сучасна кримінально-виконавча політика України : моногр. / І. С. Яковець, К. А. Автухов, М. Ю. Кутепов. – Х. : Право, 2016. – 172 с.

20. Яцишин М.М. Історико-правові засади кримінально-виконавчої політики України: монографія / М.М. Яцишин. – Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – 440 с.

21. Збірник витягів з рішень Європейського суду з прав людини, рекомендованих для вивчення при підготовці до письмового анонімного тестування у межах іспиту для кваліфікаційного оцінювання суддів на відповідність займаній посаді. [Електронний ресурс]. - Режим доступу:

http://www.nsj.gov.ua/files/15296531171517493988%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%80%D1%96%D1%88%D0%B5%D0%BD%D1%8C%20%D0%84%D0%A1%D0%9F%D0%9B_30.01.2018%20%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf

Інтернет-ресурси

Офіційний веб-портал Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>

Офіційний веб-портал Державної кримінально-виконавчої служби України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kvs.gov.ua/>

Офіційний веб-сайт Європейського суду з прав людини / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>

Офіційний веб-портал Офісу Генерального прокурора [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.gp.gov.ua/

Офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mvs.gov.ua/ua/>

Офіційний веб-сайт Центру пробації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.probation.gov.ua/>